

YLIOPISTOJEN PROFILOITUMISEN VAHVISTAMINEN KILPAILULLA RAHOITUKSELLA

TAMMIKUUN 2015 HAUN HAKUILMOITUS

Tavoite

Yliopistojen profiloituminen vahvuusalueilleen ja yliopistojen välinen työnjako ja yhteistyö ovat keskeisiä tutkimusjärjestelmän kehittämiskohteita. Valtioneuvoston päätökseen julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2015-2018 kuuluu vuosien 2015-2019 aikana tapahtuva asteittainen 50 miljoonan euron siirtäminen yliopistojen toimintaan osoitetusta valtionrahoituksesta (valtion talousarvion momentti 29.40.50) Suomen Akatemian kautta jaettavaksi (momentti 29.40.51).

Rahoitusmuodon tarkoituksena on tukea ja nopeuttaa yliopistojen strategioiden mukaista profiloitumista tutkimuksen laatua parantavien edellytysten kehittämiseksi. Rahoitus on määräaikaista ja sitä voidaan myöntää toimiin, jotka vahvistavat yliopiston strategisia tutkimusaloja (ml. uudet avaukset) ja niihin kytkeytyviä poisvalintoja. Profiloitumisen vahvistaminen edellyttää usein yhteistyötä yliopistojen kesken. Rahoitus on tarkoitettu kaikille tieteenaloille.

Rahoitus ja hakija

Tammikuussa 2015 avautuvassa haussa on varauduttu rahoittamaan yliopistojen tutkimuksen profiloitumiseen liittyviä toimia yhteensä 50 miljoonalla eurolla. Monivuotiset rahoituspäätökset tehdään vuonna 2015 Akatemian vuoden 2015 myöntämisvaltuudesta.

Rahoitusta hakevat yliopistot, kukin yliopisto yhdellä hakemuksella.

Haussa yliopistoilta pyydetään kokonaiskuvaa suunnittelemistaan profiloitumis- ja työnjakotoimista. Yhteistyösuunnitelmat muiden yliopistojen, tutkimuslaitosten ja muun yhteiskunnan kanssa tulee kuvata selvästi. Yliopistojen profiloitumisen vahvistamisessa rahoitus suunnataan hakemuksen toimintasuunnitelmassa kuvattuihin profiloitumistoimiin.

Profiloitumistoimeen voi erityisistä syistä liittyä tutkimuksen infrastruktuurikuluja. Suomen Akatemian keskeinen tutkimusinfrastruktuurien rahoitusmuoto on tutkimusinfrastruktuurikomitean myöntämä FIRI-rahoitus. Akatemia ei myönnä päällekkäistä tutkimusinfrastruktuurien rahoitusta.

Myönnettyä määrärahaa voi käyttää vain hakemuksessa kuvattujen profiloitumistoimien rahoittamiseen. Rahoituksesta ei makseta ennakoita. Yliopistot voivat laskuttaa Akatemiaa takautuvasti 1.2.2015 lähtien syntyneistä kuluista.

Rahoituksen käyttämiseen liittyvät yksityiskohtaiset, vuosittain tarkistettavat ehdot ja ohjeet ovat Akatemian verkkosivulla [Rahoituksen käyttö](#).

Hakemusten arviointi

Hakemukset arvioidaan Suomen Akatemian järjestämässä kansainvälisessä asiantuntijapaneelissa. Yliopiston johto kutsutaan asiantuntijapaneelin haastatteluun 15.-17.4.2015. Arviointi keskittyy sekä yliopiston esittämän koko toimintasuunnitelman että yksittäisten tutkimuksen profiloitumistoimien konkreettisuuteen sekä realistisuuteen.

Rahoituskausi

Rahoituskausi alkaa takautuvasti aikaisintaan 1.2.2015 ja on enintään neljän vuoden pituinen. Maksatus ajoittuu siten vuosille 2015-2019.

Seuranta ja raportointi

Yliopisto raportoi varojen käytöstä Suomen Akatemialle Akatemian rahoituksen yleisten ehtojen ja ohjeiden mukaisesti. Hakemuksesta tehdään yksi päätös ja yliopistot raportoivat päätöskohtaisesti.

Suomen Akatemia raportoi varojen käytöstä opetus- ja kulttuuriministeriölle.

Yliopistot toimittavat profiloitumisen vahvistaminen -rahoitusmuodon rahoituksen käytöstä Suomen Akatemialle tilintarkastuskertomuksen. Tarkemmat ohjeet tullaan antamaan Akatemian rahoituksen käytön yleisissä ehdoissa.

Akatemia asettaa kansainvälisen seurantaryhmän, joka seuraa toimenpiteiden sisällöllistä toteutumista mm. yliopiston johtoa haastatteleamalla.

HAKEMUS

Hakemus sisältää verkkoasioinnin hakulomakkeen sekä toimintasuunnitelman.

Haussa sovelletaan kokonaiskustannusmallia. Akatemian rahoitus on 100-prosenttista. Akatemian tuki on täysimääräistä, eikä yliopistolta edellytetä omarahoitusosuutta. *Verkkoasioinnin hakulomakkeeseen merkitään vain Akatemialta haettava rahoitus.* Verkkoasioinnin liitteessä *toimintasuunnitelma kuvataan profiloitumiskohtaiset kustannusarviot kokonaisuudessaan myös organisaation muu tähän tarkoitukseen varaama rahoitus.*

Toimintasuunnitelmassa profiloitumiskohtaisen kokonaiskustannusarvion osalta riittää tarkkuus, joka antaa panelisteille mahdollisuuden arvioida yliopiston suunnitelmien aikataulu ja laajuus. Akatemialta haettavan rahoituksen kustannusarvio eritellään menolajikohtaisesti.

Toimintasuunnitelma

Yliopistojen perustiedot hakemusten arviointia varten kootaan Suomen Akatemiassa. Akatemia toimittaa arviointipaneelille yksityiskohtaiset tiedot yliopistojen resurssoinnista sekä julkaisu- ja tutkintotiedoista (OKM:n tiedonkeruu, Akatemian Tieteen tila -prosessin tuottama materiaali). Materiaali lähetetään yliopistoille kommenteille ennen kuin se toimitetaan paneelille.

Englanninkielisen *toimintasuunnitelman* tulee sisältää:

- Kuvaus yliopiston strategiasta ja sen toimeenpanon tilanne ml. yleinen kuvaus siitä missä vaiheessa profiloituminen on
- Kuvaus profiloitumistoimista, joihin rahoitusta haetaan (profiloitumistoimien kuvauksen ohjeet erikseen alla)
- Kuvaus siitä kuinka suurta osaa yliopiston tutkimusalueista ja –volyymista esitetyt profiloitumistoimet koskettavat
- Kuvaus siitä, miten yliopisto seuraa profiloitumistoimien toteutumista ja vaikuttavuutta.

Hakemusten arvioinnin tähden *profiloitumistoimien* kuvauksista tulee soveltuvien osin ja tässä järjestyksessä ilmetä:

- Kuvaus profiloitumistoimesta ja sen sisältämistä valinnoista ja poisvalinnoista sekä kytkeytymisestä yliopiston strategiaan. Toteuttamisen aikataulu.
- Profiloitumistoimen kannalta oleellisen työnjaon ja yhteistyön konkreettinen toteutus muiden suomalaisten ja ulkomaisten organisaatioiden kanssa ml. infrastruktuuriyhteistyö.
- Profiloitumistoimen kohteena olevan alan tämän hetkinen tutkimuksen taso ja tavoiteltava taso suhteessa alan kansainväliseen tasoon tai miten tämä taso saavutetaan. Yliopisto voi kuvata alan tutkimuksen tasoa suhteessa alan kansainväliseen tasoon esimerkiksi äskettäin toteutetun yliopiston tutkimuksen arvioinnin avulla.
- Valintojen merkitys kansallisen osaamispohjaisen kasvun ja muiden yhteiskunnan tarpeiden kannalta.
- Kustannusarvio, resurssisuunnitelma sekä arvio pitkäaikaisista kustannusvaikutuksista; miten kustannukset katetaan määräaikaisen rahoituksen vuonna 2019 päättyessä.

Jos profiloitumistoimi on kahden tai useamman yliopiston yhteinen, *kukin yliopisto kuvaa omissa toimintasuunnitelmassaan osuutensa ja esittää oman osuutensa kustannusarvion*. Hakuun ei voi jättää konsortiohakemuksia.

Toimintasuunnitelman suositeltava pituus on yliopiston toiminnan laajuuden tai profilointitoimien laajuuden mukaan 10-50 sivua.

HAKEMUKSEN JÄTTÄMINEN, VIREILLE TULO JA PÄÄTÖKSENTEKO

Yliopistojen nimeämät toimivaltaiset henkilöt jättävät hakemukset Suomen Akatemian verkkoasiointiin ja antavat verkkoasiointissa suorituspaikan sitoumukset. Hakemuksen voi laatia ja jättää Akatemian verkkoasiointiin aikaisintaan 12.1. ja viimeistään määräaikaan 29.1.2015 klo 16.15 mennessä.

Akatemian hallituksen nimeämä jaosto päättää rahoituksesta toukokuussa 2015.

LISÄTIEDOT

- tiedeasiantuntija Maiju Gyran p. 029 533 5015
- tiedeasiantuntija Anne Heinänen p. 029 533 5021
- rahoituspäällikkö Sirpa Nummila (erityisesti talousasiat) p. 029 533 5081
- johtava tiedeasiantuntija Anu Nuutinen (erityisesti arvioinnin taustamateriaali) p. 029 533 5085

Sähköpostiosoitteet ovat muotoa etunimi.sukunimi@aka.fi

ENNAKKOTIETOA

Vuoden 2015 tammikuun hakua seuraava profiloitumisen vahvistamisen haku on suunniteltu alkusyksyyn 2015 ja rahoituspäätösten teko vuoden 2016 alkuun.

Esimerkkihahmotelma hakemuksen sisällöstä

Yliopiston X profiloitumisrahoitus

Toimintasuunnitelma

- Kuvaus yliopiston strategiasta ja sen toimeenpanon tilanne ml. yleinen kuvaus siitä missä vaiheessa profiloituminen on (muutama sivu)
- Kuvaus siitä kuinka suurta osaa yliopiston tutkimusalueista ja –volyyymista esitetyt profiloitumistoimet koskettavat
- Kuvaus siitä, miten yliopisto seuraa profiloitumistoimien toteutumista ja vaikuttavuutta
- Linkki strategiaan

Toimintasuunnitelman osa: Profiloitumistoimet, *joihin rahoitusta haetaan*

- Kuvaus profiloitumistoimesta ja sen sisältämistä valinnoista ja poisvalinnoista sekä kytkeytymisestä yliopiston strategiaan. Toteuttamisen aikataulu.
- Profiloitumistoimen kannalta oleellisen työnjaon ja yhteistyön konkreettinen toteutus muiden suomalaisten ja ulkomaisten organisaatioiden kanssa ml. infrastruktuuriyhteistyö.
- Profiloitumistoimen kohteena olevan alan tämän hetkinen tutkimuksen taso ja tavoiteltava taso suhteessa alan kansainväliseen tasoon tai miten tämä taso saavutetaan. Yliopisto voi kuvata alan tutkimuksen tasoa suhteessa alan kansainväliseen tasoon esimerkiksi äskettäin toteutetun yliopiston tutkimuksen arvioinnin avulla.
- Valintojen merkitys kansallisen osaamis pohjaisen kasvun ja muiden yhteiskunnan tarpeiden kannalta.
- Kustannusarvio, resurssisuunnitelma sekä arvio pitkäaikaisista kustannusvaikutuksista; miten kustannukset katetaan määräaikaisen rahoituksen vuonna 2019 päättyessä.

Skemaattisia esimerkkejä profiloitumistoimista:

- Alalla P1 yliopisto X aikoo vahvistaa profiloitumista nykyiseen vahvuusalueeseen P1.1 sekä siitä kumpuaviin uusiin avauksiin; osa-alue P1.2 on ollut yliopistossa X aiemmin paljon esillä, mutta nyt on sovittu yliopiston Y kanssa siitä, että Y vahvistaa profiloitumistaan P1.2 alueella ja ottaa siitä vetovastuun ja että yliopisto X tulee jatkossa painottamaan aikaisempaa vähemmän aluetta P1.2. Alueelle P1.1 yliopisto X suuntaa seuraavien neljän vuoden aikana 6 uutta professuuria.
- Yliopisto X vahvistaa profiloitumista alueelle P2. Osa-alueella P2.1 tarkoitus on rekrytoida seuraavien viiden vuoden aikana 5 uutta professoria sekä niin ja niin monta muuta henkilöstöä. Osa-alueella P2.2 yliopisto X käynnistää (koti- tai ulkomaisen) yliopiston Z ja tutkimuslaitoksen W kanssa uuden tutkimusaktiviteetin (uusi avaus), jonka arvioitu volyyymi on noin xyz miljoonaa euroa vuodessa.

- Alalla P3 yliopisto X vähentää toimintaansa. Seuraavien viiden vuoden aikana alueella vapautuu esimerkiksi yhteistyön ja työnjakotoimien sekä mahdollisten eläköitymisten myötä voimavaroja, ja rahoitusta kanavoidaan alalle P7.
- Alalla P4 yliopisto X luopuu omasta tutkimusinfrastruktuuristaan ja on sopinut tutkimuslaitoksen S kanssa sen tutkimusinfrastruktuurin käytöstä. Yhteistyön ja työnjakotoimien myötä vapautuu voimavaroja kohdennettavaksi vahvistettaville aloille P1.1 ja P2.
- Kullakin ehdotetulla profiloitumisalueella kerrotaan, mikä on yliopiston tämän hetkinen tutkimuksen taso ja tavoiteltava taso suhteessa alan kansainväliseen tasoon tai miten tämä taso saavutetaan. Yliopisto voi kuvata alan tutkimuksen tasoa suhteessa alan kansainväliseen tasoon esimerkiksi äskettäin toteutetun yliopiston tutkimuksen arvioinnin avulla.
- Kustannusarviot: Profiloitumistoimien kokonaiskustannusarvion osalta riittää tarkkuus, joka antaa panelisteille mahdollisuuden arvioida yliopiston suunnitelmien aikataulu ja laajuus.
 - o Esimerkiksi alan P1.1 professuurien rekrytointi maksaa neljän vuoden aikana noin xxx miljoonaa euroa. Yhteistyön, työnjakotoimien ja mahdollisten eläköitymisten kautta säästyy zzz euroa, mutta myöhemmässä aikataulussa kuin profiloitumistoimet vaativat. Tämän takia tarvitaan profiloitumisrahoitusta.
 - o Kustannusarviossa tulee kullakin profiloitumisalueella kertoa mikä on yliopiston perusrahoitus ko. alueella, miten sen suunnitellaan kehittyvän, kuinka suuri muu rahoitus on ja kuinka paljon Akatemialta haetaan rahaa.
 - o Kustannusarviota laatiessa on hyvä pitää mielessä profiloitumisrahan suuruuden (50 milj. €) suhde koko yliopistokehykseen.
 - o Esimerkki:

Alue P1/P1.1

- yliopiston perusrahoitus tällä alueella vuonna 2014 on 18 milj. €;
- perusrahoitus, jota yliopisto siirtää kasvavassa määrin valitulle alueelle, on vuonna 2015 22 milj. €, 2016 26 milj. €, 2017 29 milj. €, 2018 29 milj. € ja 2019 29 milj. €
- perusrahoituksen lisäys vuoteen 2014 verrattuna on vuonna 2015 4 milj. €, 2016 8 milj. €, 2017 11 milj. €, 2018 11 milj. € ja 2019 11 milj. €
- muu rahoitus (esim. yritykset, EU, Tekes) samaan tapaan
- Akatemialta haetaan tämän alueen kehittämiseen yhteensä 3 milj. €, jonka vuosieräjakausma on 2015 0,5 milj. €, 2016 0,5 milj. €, 2017 1 milj. €, 2018 0,5 milj. € ja 2019 0,5 milj. €

Alue P1/P1.2

- yliopiston perusrahoitus tällä alueella vuonna 2014 on 16 milj. €

- perusrahoitus vuonna 2015 on 14 milj. €, 2016 10 milj. €, 2017 10 milj. €, 2018 10 milj. € ja 2019 10 milj. €
- perusrahoituksen vähennys vuoteen 2014 verrattuna on vuonna 2015 2 milj. €, 2016 6 milj. €, 2017 6 milj. €, 2018 6 milj. € ja 2019 6 milj. €
- Akatemialta ei haeta rahoitusta.
- Muuta:
- kotimainen yliopisto Y hakee Akatemialta rahoitusta tämän alueen kehittämiseen esimerkiksi työnjakotoimista johtuvaan henkilöstön liikkuvuuteen.

Alue P2/P2.2

- yliopiston perusrahoitus tällä alueella vuonna 2014 on 10 milj. €
- perusrahoitus vuonna 2015 on 12 milj. €, 2016 15 milj. €, 2017 15 milj. €, 2018 15 milj. € ja 2019 15 milj. €
- perusrahoituksen lisäys vuoteen 2014 verrattuna on vuonna 2015 2 milj. €, 2016 5 milj. €, 2017 5 milj. €, 2018 5 milj. € ja 2019 5 milj. €
- Akatemialta haetaan yhteensä 6 milj. €, jonka vuosieräjakausma vuonna 2015 0 milj. €, 2016 1 milj. €, 2017 2 milj. €, 2018 2 milj. € ja 2019 1 milj. €
- Muuta:
- kotimaisen tutkimuslaitoksen Z arvioitu rahoitus profiloitumistoimelle on yhteensä 3 milj. € vuosina 2015-2019.
- ulkomaisen organisaation arvioitu rahoitus profiloitumistoimelle on yhteensä 2 milj. € vuosina 2015-2019.